

(The National Interest, 08.01.2010)



Наставља се дебата о томе да ли стварна претња глобалног тероризма проистиче од Ал Каиде и џихадистичких организација које су јој придружене, или пак од децентрализованих група које су инспирисане Ал Каидом, али нису са њом повезане. Бомбашки напади на воз у Мадриду 2004, у којима је погинуло 191 људи и повређено преко 1.700, често се узимају као прототип деловања једне аутономне локалне ћелије, а извршиоци се приказују као прототип самоиницијативних џихадиста без вођства. Такве претпоставке су погрешне. У ствари, нове информације стављају у везу најрелевантније чланове мадридског бомбашког напада са руководством Ал Каиде. Ал Каида је жива и здрава, и од утицаја је на безбедност Запада.

Пре четири године, у удаљеном планинском месту северозапада Пакистана, недалеко од авганистанске границе, Хелфајер (Hellfire) ракета је погодила једну зграду у селу Хајсори (Haisori), у близини Миран Шаха (Miran Shah), административног центра Северног Вазиристана (North Waziristan). Убила је петоро људи. Међу њима се налазио Египћанин Хамза Рабија (Hamza Rabia), тадашњи шеф спољних операција Ал Каиде, који је био одговоран за завере те организације у Северној Америци и Западној Европи. У тренутку његови погибије био је сматран за једног из врха петорице, можда чак и тројице самог језгра Ал Каиде.

Е, па какве то везе има са мадридским бомбашима? Једног од остале четворице погинулих са Хамзом Рабијом, америчка обавештајна служба је идентификовала као Амер Азизија (Amer Azizi). Он је био Мароканац, истакао се као члан једне ћелије Ал Каиде која је основана у Шпанији током 1990-их година. Имао је врло блиске везе са кључним личностима у мрежи мадридских бомбаша, који су такође припадали истој Ал Каидиној ћелији. Увек се претпостављало да је Азизи био иницијатор тог напада. Његово име се појављује у 149 од 271 томова које је сакупио Национални суд Шпаније (Spain's National Court).

Али, тек у децембру 2008. када је Виши суд (Crown Court) у Манчестеру осудио двојицу британских држављана пакистанског порекла као важне чланове Ал Каиде – нашао сам индиције да је један терориста са истом шпанском позадином као и Азизи био кључни сарадник Хамзе Рабија. И сада, када су ми како ЦИА тако и шпанска обавештајна служба

потврдиле да је Азизи погинуо заједно са Хамзом Рабијом, постаје јасно да мадридски напади нису били акције џихада без [централног] руководства.

Везе Ал Каиде са терористичком ћелијом у Мадриду су дубоке. Озлоглашени терористи, као Анвар Аднан Ахмад Сала (Anwar Adnan Ahmad Salah), алијас Шеик Сала (Sheik Salah) и Мустафа Сетмариан (Mustafa Setmarijan), боље познат као Абу Дада (Abu Dahdah), наслеђивали су један другог на месту шефа ћелије – а Абу Дада је 1995. био тај који је регрутовао Амера Азизија и послао га у камп за обуку у Авганистану 2001. године.

Вративши се из Авганистана, Амер Азизи је кооптирао Мустафу Мајмунија (Mustafa Maumouni), рођеног у Мароку, који је 2002. започео са организовањем мадридске бомбашке мреже, и Серхана бен Абделмаџид Факета (Serhane ben Abdelmajid Fakheth), алијас Тунижанина (The Tunisian), који је постао локални вођа онда када је Мајмуни током свог пута у Мароко 2003. био ухапшен. Један заштићени сведок је потврдио да су Азизи и Тунижанин општили преко електронске поште током 2002. и 2003. Судска документација показује тесне везе Амера Азизија са осталим извршиоцима бомбашког напада на воз.

За време боравка у Авганистану, Амер Азизи је учврстио везе са Ал Каидиним северноафричким сарадницима. Логор у којем је обучаван био је под руководством Либијске исламске борбене групе (Libyan Islamic Fighting Group – LIFG), а у њему су били обучавани и индоктринирани и чланови Мароканске исламске борбене групе (Moroccan Islamic Combatant Group – MICG). И тако, вође обеју терористичких организација су се крајем 1990-их година споразумели да координирају активности.

Чланови тих група су се у фебруару 2002. састали у Истанбулу. Тада и тамо одлучили су да џихад не треба да се ограничи само на зоне конфликта, него да треба да се обавља и у земљама одакле њихови чланови потичу, или и у земљама где живе. Ускоро после тога, дошло је до напада у Казабланци, у мају 2003, а бомбашки напади на воз су се догодили у Мадриду у марту 2004. Неколицина истих личности које су биле уплетене у напад у Казабланци биле су уплетене и у нападима у Мадриду. Детаљни извештаји шпанске полиције дају информације о комуникацијама мобилним телефонима пред мадридске нападе, између Тунижанина и једног вође LIFG-а, који се тада налазио на Далеком Истоку.

Чак и ако се тај језиви дан и даље приказује као акт једне независне локалне ћелије

састављене од самоиницијативно радикализованих муслиманских усељеника, све више доказа позива на другачије тумачење. Не само због комплексности мадридских бомбашких напада на возове – који су извршени 11. марта, тачно 911 дана после напада 11. септембра [\[1\]](#) – него због јасне повезаности средишта Ал Каиде са том шпанском ћелијом.

Када се запитамо где су мадридски бомбашки напади били зачети и одобрени, не би требало да гледамо у правцу неких четврти шпанске престонице, нити у правцу полуострва Тингитан у Мароку, већ радије у правцу Северног Вазиристана. Ал Каида остаје кључна за проблем стално настављаног глобалног тероризма, укључујући и онај у Шпанији, што је доказано и недавно спреченим самоубилачким планом у Барселони 2008. Ал Каида још увек надалеко и нашироко досеже.

Фернандо Реинарес је професор политичких наука и безбедносних студија Универзитета краља Хуана Карлоса (King Juan Carlos University) у Мадриду и старији истраживач међународног тероризма Елкано Краљевског Института (Elcano Royal Institute). Недавно је награђен Крстом војних заслуга (Cross of Military Merit) шпанског Министарства одбране

Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**

[\[1\]](#) У америчком оригиналу „exactly 911 days after the September 11 attack“ – алузија разумљива само ако се узме у обзир амерички начин обележавања датума (прво месец: 9, па дан : 11) “September 11“ = “9/11“ □ “911“. У супротном, изгледа као бесмислица. (Прим. прев.)